

PS414

ОРГАНИЗАЦИОННА ПСИХОЛОГИЯ

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Лектор: доц. д-р Михаил Проданов

АНОТАЦИЯ

Курсът по „Организационна психология“ запознава студентите с базисните организационни теории, със структурно-функционалните аспекти на организационната динамика, с комуникационните мрежи в организацията, с основни групови процеси и възможностите за тяхното управление, с ефективните модели за вземане на решения в организацията, с теориите и подходите за ефективното лидерство и ръководство, с конфликтите и стратегиите за тяхното разрешаване в организацията. Студентите ще получат информация за важни аспекти на деловото поведение на индивида, както в продуктивните, така и в контрапродуктивните му форми.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Очаква се успешното завършване на курса по „Организационна психология“ да допринесе за повишаване на професионалната компетентност на бъдещите психолози чрез:

- получените знания за организационните теории;
- познанията върху процесите в организациите и организационната динамика;
- за основни феномени на организационното поведение и факторите, които му въздействат за повишаване ефективната реализация на организационните цели;
- знания за характеристиките на организационната култура и стратегиите за позитивно развитие на организациите;
- изграждане на понятия за структурно-функционалните аспекти на организациите и умения за организационна диагностика, което има практическа насоченост;

ПРЕДПОСТАВКИ

Студентите трябва да знаят и/или да могат:

- студентите да имат формирани базисни познания по когнитивна психология, психология на личността и социална психология;
- необходимо е също така да са придобили нужните знания, отнасящи се до експерименталните изследвания; да могат да провеждат самостоятелно психологични проучвания и по-конкретно – да умеят да работят със самоотчетни въпросници и скали за измерване на социални нагласи;

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение				
							Л	С	Общо	Л	С	Общо		
ОКС-бакалавър Психология ОКС – магистър - УЧРОП	Задължителна дисциплина	5							Л	С	Общо	Л	С	Общо
									25	25	50	25		25

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

А. ЛЕКЦИИ

Тема 1. Исторически етапи в развитието на организационната психология. Предмет и задачи на дисциплината.

Брой часове:1

Тема 2. Основни количествени и качествени изследователски методи, използвани от организационната психология.

Брой часове:1

Тема 3. Организационна структура – основни измерения. Комуникацията в организационната структура: процеси, видове комуникации, управление и ефективност.

Брой часове:2

Тема 4. Групи и групови процеси в организацията. Групови роли и норми. Организационна социализация на служителите и работниците.

Брой часове:1

Тема 5. Организационно поведение: сътрудничество и конкуренция. Ефектите на конформизма и подчинението. Социална фасилитация и социална леност.

Брой часове:1

Тема 6. Индивидуалното делово поведение: позитивни делови нагласи и организационна привързаност.

Брой часове:2

Тема 7. Организационно поведение: оценка на интегритета и контрол върху контрапродуктивното поведение.

Брой часове:1

Тема 8. Мотивация на деловото поведение в организацията: основни теории, намиращи приложение в организационната психология. Удовлетвореността от труда.

Брой часове:2

Тема 9. Формиране на екипи. Методи за оценка и формиране на групова сплотеност.

Брой часове:2

Тема 10. Лидерство и ръководство. Основни теории за ефективното лидерство в организацията.

Брой часове:1

Тема 11. Конфликти в организациите. Типология на конфликта. Цикъл на конфликта. Стратегии за разрешаване на конфликта.

Брой часове:2

Тема 12. Вземане на решения: основни стратегии. Груповите решения и ефектите на „груповото мислене“. Значението на процесите на нормализация и поляризация за ефективността на решенията. Ефективните организационни решения.

Брой часове:2

Тема 13. Професионалният стрес: основни концепти и модели. Източници на професионалния стрес(стресорите) в организацията. Стратегии за превенция и справяне с негативните последици от професионалния стрес.

Брой часове:2

Тема 14. Организационна култура: дефиниране и диференциални критерии за оценка. Процесите на формиране и развитие на организационната култура.

Брой часове:1

Тема 15. Организационна култура и организационна ефективност. Модели на оптималното функциониране на организационните структури.

Брой часове:1

Тема 16. Межкултурните различия и тяхното влияние върху организационната култура.

Брой часове:1

Тема 17. Методи за организационна диагностика. Оценяване на основните характеристики на организационното развитие.

Брой часове:2

Б.УПРАЖНЕНИЯ

Тема 1. Модели и методи за изследване на удовлетвореността от труда.

Брой часове:4

Тема 2. Дефиниране и изследване на конструкта „привързаност към организацията“.

Брой часове:4

Тема 3. Изследване на поведението на служителите в конфликтни ситуации – модел на Томас-Килмън.

Брой часове:4

Тема 4. Стратегии за разрешаване на конфликти. Водене на преговори – ролеви игри.

Брой часове:4

Тема 5. Изследване на интегритета на служителите в организацията. Методи за оценка на личностния интегритет.

Брой часове:4

Тема 6. Методи за изследване на професионалния стрес, ориентирани към стресорите в организацията или към психичните реакции на служителите.

Брой часове:5

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Основната форма на преподаване е лекционната с използване на мултимедия и презентиране на основните теми в дискурсивен план. По време на упражненията се представят практически инструменти, използвани от организационните психолози за изследване на удовлетвореността от труда, деловите нагласи, организационната привързаност и организационната култура. Работи се по казуси, представящи различни ситуации, в които мениджърите в организацията трябва да вземат решения. Използват се ролеви игри в контекста на обучението за стратегиите за решаване на конфликти. От студентите се изисква разработка на самостоятелен изследователски проект във вид на курсова работа върху произволно избрана от студента тема, включена в съдържанието на дисциплината. Освен това, студентите трябва да презентират реферат по тема от цикъла на упражненията, която се задава от преподавателя.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценката на всеки студент е комплексна и включва три компонента: курсова работа, реферат и оценка от писмен изпит. Писменият изпит се провежда по време на редовната изпитна сесия. „Теглото” на всеки компонент е съответно 30%, 20% и 50% от общата оценка, която получава студента след успешното завършване на курса по организационна психология. Оценката на студентите от задочната форма на обучение се формира единствено на базата на писмен изпит върху конспект от тематиката на курса.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Джонев,С.(2001) Социалната организация. Теория, диагностика, консултация, София, „Софи-Р“
2. Джонев,С.,Димитров,Пл.(2014)Организационно консултиране. Мениджмънт и управление на човешките ресурси, I-IIIт., София, „Ен Джи Би-Консултинг“
3. Илиева,Сн.(2006) Организационно развитие, София, УИ „Св.Кл.Охридски“
4. Илиева,Сн.(2006) Организационна култура. Същност, функции и промяна, София, УИ „Св.Кл.Охридски“
5. Камерън,К.,Куин,Р.(2012)Диагностика и промяна на организационната култура, София, „Класика и стил“
6. Нелсън,Д.,Куик,Дж.(2017)Организационно поведение, София,„Изток-Запад“
7. Паунов,М. (2006) Организационно поведение, София, „Сиела“
- 8.Паунов,М.(2007) Организационна култура, София, УИ „Стопанство“
9. Проданов,М.(2008) Морал и корупция, София,Изд. на АМВР
10. Проданов,М.(2021) Психологични методи за измерване и оценка(скали и въпросници), Бургас,„Балтика 2002“
11. Ригио,Р.(2008)Въведение в индустриалната/организационната психология, София, „Дилок“
12. Хофстеде,Х.(2001)Култури и организации. Софтуер на ума, София, „Класика и стил“
13. Хофстеде,Х.Я.,Пидърсън,П.&Хофстеде,Х.(2003)Изследване на културата, София, „Класика и стил“
14. Jex,St.,M.&Britt,Th.,W.(2008) Organizational Psychology. A Scientist-Practitioner Approach, N.J., Wiley (electronic version)

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

1. Исторически етапи в развитието на организационната психология. Предмет и задачи на дисциплината.
2. Основни количествени и качествени изследователски методи, използвани от организационната психология.
3. Организационна структура – основни измерения. Комуникацията в организационната структура: процеси, видове комуникации, управление и ефективност.
4. Групи и групови процеси в организацията. Групови роли и норми. Организационна социализация на служителите и работниците.
5. Организационно поведение: сътрудничество и конкуренция. Ефектите на конформизма и подчинението. Социална фасилитация и социална лениост.
6. Организационно поведение: оценка на интегритета и контрол върху контрапродуктивното поведение.
7. Мотивация на деловото поведение на индивида в организацията.
8. Привързаност към организацията и позитивни нагласи към деловата среда.
9. Формиране на екипи. Методи за оценка и формиране на групова сплотеност.
10. Лидерство и ръководство. Основни теории за ефективното лидерство в деловата среда.
11. Конфликти в организациите. Типология на конфликта. Цикъл на конфликта. Стратегии за разрешаване на конфликта.
12. Вземане на решения: основни стратегии. Груповите решения и ефектите на „груповото мислене“. Значението на процесите на нормализация и поляризация за ефективността на решенията. „Дървото на решенията“ на Вруум-Йетън.
13. Професионалният стрес в организацията. Стратегии за превенция и справяне със стреса.
14. Организационна култура: дефиниране и диференциални критерии за оценка. Процесите на формиране и развитие на организационната култура.
15. Организационна култура и организационна ефективност. Модели на оптималното функциониране на организационните структури.
16. Межкултурните различия и тяхното влияние върху организационната култура. Проблемът за акултурацията.
17. Методи за организационна диагностика. Оценяване на основните характеристики на организационното развитие.

